

บทที่ ๔

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "ความมุ่งหวังในการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่น ในกรุงเทพมหานคร" ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความมุ่งหวังในการศึกษาและความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยข้อมูลจากโครงการติดตามและประเมินผลการแบ่งท้องที่การศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจการศึกษา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ โครงการที่ได้สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครและสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลในส่วนที่มาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน ๑,๑๐๖ คน จำแนกเป็นนักเรียนผู้ย้ายถิ่นจำนวน ๓๗๒ คนและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นจำนวน ๗๓๔ คน สำหรับสมมุติฐานในการศึกษาคือ "นักเรียนผู้ย้ายถิ่นน่าจะมีความมุ่งหวังในการศึกษาและมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น" การวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์ในเชิงความมุ่งหวังในด้านการศึกษาและอาชีพ พร้อมทั้งเสนอตารางในรูปตารางแสดง อัตราส่วนร้อยละและหาค่าเฉลี่ย ซึ่งปรากฏผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้

ก. ความมุ่งหวังในการศึกษา

จากการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยส่วนรวมมีความมุ่งหวังในการศึกษาก่อนไปทางระดับปริญญาโทและสูงกว่าโดยมีค่าเฉลี่ยจำนวนปีที่มุ่งหวังจะศึกษาเท่ากับ ๑๗.๔ ปี และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นทั้งสิ้นแม้เมื่อควบคุมด้วยปัจจัยที่สำคัญต่อความมุ่งหวังในการศึกษาแล้วก็ตาม ผลที่ได้จากการศึกษานี้จึงไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนผู้ย้ายถิ่นน่าจะมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นแหล่งของ

ความเจริญทั้งทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ มากกว่าในต่างจังหวัดจึงทำให้นักเรียนที่ไม่ย้ายถิ่นมีโอกาสเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้มีความคิดกว้างขวางกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นและอีกประการหนึ่งคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานี้จะใช้สถานภาพการย้ายถิ่นมากำหนดยากเพราะบางส่วนอาจเป็นผู้ที่ย้ายติดตามผู้ปกครองมา เพราะความจำเป็นไม่ได้ย้ายมาเพื่อการศึกษาโดยตรงดังนั้นความตั้งใจในการศึกษาจึงอาจมีน้อยและบิดามารดาของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางซึ่งมีความทะเยอทะยานสูงและมีฐานะทางสังคมค่อนข้างดี ดังนั้นค่านิยมของบิดามารดาจึงมีส่วนผลักดันให้บุตรมุ่งหวังสูงตามด้วย

เมื่อนำปัจจัยต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ปัจจัยทางประชากร

สถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดา พบว่าโดยส่วนรวมสถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษาล้วนคือนักเรียนที่บิดามารดาเคยย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่เคยย้ายถิ่น และเมื่อนำสถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นไม่ว่าบิดามารดาจะมีสถานภาพการย้ายถิ่นอย่างไร

เพศ พบว่าโดยส่วนรวมเพศมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษาล้วนคือนักเรียนหญิงมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย และเมื่อนำเพศมาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นทั้งสองเพศ

สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่าโดยส่วนรวมสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษาล้วนคือนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสสมรสมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหม้าย หย่าร้าง หรือแยกกัน

อยู่ และเมื่อนำสถานภาพสมรรถของบิดามารดามาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นในทุกสถานภาพสมรรถของบิดามารดา

อายุของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมอายุของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษากล่าวคือนักเรียนที่บิดามีอายุต่ำกว่า ๕๐ ปี มีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่บิดามีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และเมื่อนำอายุของบิดามาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่น เฉพาะนักเรียนที่บิดามีอายุต่ำกว่า ๕๐ ปีเท่านั้น

ขนาดของครอบครัว พบว่าโดยส่วนรวมขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษากล่าวคือนักเรียนมีความมุ่งหวังในทางกลับกันกับขนาดของครอบครัว และเมื่อนำขนาดของครอบครัวมาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นในครอบครัวขนาดเดียวกัน

ลำดับที่ของบุตร พบว่าโดยส่วนรวมลำดับที่ของบุตรมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษากล่าวคือนักเรียนมีความมุ่งหวังในทางกลับกันกับลำดับที่ของบุตร และเมื่อนำลำดับที่ของบุตรมาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นในบุตรลำดับที่เดียวกัน แม้เมื่อนำอายุของบิดามาพิจารณาประกอบก็ปรากฏผลในลักษณะเช่นเดียวกัน

ปัจจัยทางสังคม

ผลการเรียน พบว่าโดยส่วนรวมผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษากล่าวคือนักเรียนมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงขึ้นตามระดับผลการเรียน และเมื่อนำผลการเรียนมาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่าในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำเท่านั้นที่นักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับอื่นปรากฏผลในทางตรงกันข้ามแม้เมื่อนำเพศมาพิจารณาประกอบก็ปรากฏผลในลักษณะเช่นเดียวกัน

การศึกษาของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษาล่าช้าคือนักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงสุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาตามลำดับ และเมื่อนำระดับการศึกษาของบิดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่น เมื่อบิดาได้รับการศึกษาระดับเดียวกัน แม้เมื่อนำเพศและผลการเรียนมาพิจารณาประกอบก็ปรากฏผลในลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้ยกเว้นนักเรียนหญิงที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาและนักเรียนที่มีผลการเรียนดีซึ่งบิดาได้รับการศึกษาระดับมัศึกษานั้น ปรากฏผลตรงกันข้ามกล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

อาชีพของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในการศึกษาล่าช้าคือนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพวิชาชีพมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพ และเมื่อนำอาชีพของบิดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในการศึกษาของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่น เมื่อบิดาประกอบอาชีพเดียวกัน แม้เมื่อนำเพศและผลการเรียนมาพิจารณาประกอบก็ปรากฏผลในลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้ยกเว้นนักเรียนชายที่บิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพซึ่งไม่พบความแตกต่างและนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมากซึ่งบิดาประกอบอาชีพวิชาชีพและนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำซึ่งบิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพนั้น ปรากฏผลตรงกันข้ามกล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น

ข. ความมุ่งหวังในอาชีพ

จากการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยส่วนรวมมีความมุ่งหวังโดยมีค่าเฉลี่ยของอันดับอาชีพเท่ากับ ๖.๖ เมื่อพิจารณารายอาชีพพบว่านักเรียนมีความมุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ วิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคืออาชีพเกี่ยวกับกฎหมายและอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรน้อยที่สุด การที่นักเรียนเหล่านี้มุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรน้อยที่สุดนั้นนี้อาจเนื่องมา

มาจากค่านิยมในสังคมที่นิยมอาชีพอื่น ๆ และแม้แต่นักเรียนผู้ย้ายถิ่นเองก็มุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรน้อยที่สุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ย้ายถิ่นเหล่านี้ส่วนใหญ่ย้ายถิ่นมาจากเขตเมืองมากกว่าจากเขตชนบทและถึงแม้จะย้ายมาจากเขตชนบทก็อาจมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีซึ่งมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพที่นิยมว่าดีกว่าอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร และพบว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย อาชีพเกี่ยวกับการบัญชี และอาชีพรับราชการสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับสถาปนิก วิศวกรและอาชีพเกี่ยวกับการค้า แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีค่าเฉลี่ยความมุ่งหวังในอาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้นี้ไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนผู้ย้ายถิ่นน่าจะมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกอาชีพของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกันไปตามความถนัดตามประสบการณ์ทางสังคมและทางครอบครัว จึงทำให้นักเรียนผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นเลือกอาชีพแตกต่างกันในบางกลุ่มอาชีพกล่าวคือบางกลุ่มอาชีพนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงแต่นักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมุ่งหวังต่ำ และบางกลุ่มอาชีพนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงแต่นักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังต่ำดังนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวมจึงไม่พบความแตกต่าง

เมื่อปัจจัยต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ปัจจัยทางประชากร

สถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดา พบว่าโดยส่วนรวมสถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนที่บิดามารดาเคยย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่เคยย้ายถิ่น และเมื่อนำสถานภาพการย้ายถิ่นของบิดามารดามาพิจารณาร่วมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างของความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นที่บิดามารดา มีสถานภาพการย้ายถิ่นเหมือนกัน แต่แตกต่างกันในบางกลุ่มอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย การบัญชีและราชการ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ปรากฏว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ย้ายถิ่น

เพศ พบว่าโดยส่วนรวม เพศมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนชายมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนหญิง และเมื่อนำเพศมาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพไม่แตกต่างกันโดยส่วนรวมแต่แตกต่างกันในรายอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย การบัญชีและราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชายผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมายในอัตราสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นมาก ส่วนนักเรียนหญิงผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ การบัญชีและราชการในอัตราที่สูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่น

สถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่าโดยส่วนรวมสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสสมรสมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหม้าย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ และเมื่อนำสถานภาพสมรสของบิดามารดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่าเมื่อบิดามารดามีสถานภาพสมรสเดียวกัน นักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในรายอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย การบัญชี ราชการและอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ในกลุ่มที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสสมรส

อายุของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมอายุของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนที่บิดามีอายุต่ำกว่า ๕๐ ปี มีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่บิดามีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และเมื่อนำอายุของบิดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันเมื่อบิดาอยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน แต่แตกต่างกันในรายอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ กฎหมาย ราชการ และการบัญชีในกลุ่มที่บิดามีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

ขนาดของครอบครัว พบว่าขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดกลางมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัว

ขนาดอื่น ๆ และเมื่อนำขนาดของครอบครัวมาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดเล็ก เท่านั้นที่ผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นนอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างในส่วนรวมแต่แตกต่างกันในรายอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับการแพทย์ การสอน และการบัญชีในครอบครัวขนาดกลาง และอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย การบัญชีและราชการในครอบครัวขนาดใหญ่ นอกจากนั้นนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ย้ายถิ่น

ปัจจัยทางสังคม

ผลการเรียน พบว่าโดยส่วนรวมผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงขึ้นตามระดับผลการเรียน และเมื่อนำผลการเรียนมาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง เท่านั้นที่ผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ กฎหมาย สังคมและการบัญชี ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับอื่น ๆ ปรากฏผลในทางตรงกันข้ามแม้เมื่อนำเพศมาพิจารณาประกอบก็ปรากฏผลในลักษณะเดียวกัน

การศึกษาของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงขึ้นตามระดับการศึกษาของบิดา และเมื่อนำระดับการศึกษาของบิดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่า นักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นทุกระดับการศึกษาของบิดายกเว้นนักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่พบความแตกต่างโดยส่วนรวมแต่แตกต่างกันในรายอาชีพ กล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย สังคม การบัญชีและราชการ แม้เมื่อนำเพศและผลการเรียนมาพิจารณาประกอบพบว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นมุ่งหวังสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่น เฉพาะกลุ่มนักเรียนชายที่บิดาได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยเฉพาะอาชีพเกี่ยวกับแพทย์และกฎหมาย และกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางทุกระดับการศึกษาของบิดา โดยเฉพาะอาชีพเกี่ยวกับแพทย์ กฎหมาย และการบัญชี นอกจากนั้นปรากฏผลตรงกันข้าม

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

อาชีพของบิดา พบว่าโดยส่วนรวมอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในอาชีพ กล่าวคือนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพวิชาชีพมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพ และเมื่อนำอาชีพของบิดามาพิจารณาพร้อมกับความมุ่งหวังในอาชีพของนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่น ในกลุ่มนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพวิชาชีพ แต่กลุ่มนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพนั้น ปรากฏผลในทางตรงกันข้าม แม้เมื่อนำเพศมาพิจารณาประกอบก็ไม่พบความแตกต่างยกเว้นนักเรียนชายที่บิดาประกอบอาชีพกรรมอาชีพพบว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น และเมื่อนำผลการเรียนมาพิจารณาประกอบก็พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางในทุกลักษณะอาชีพของบิดาพบผลในลักษณะเดียวกันกล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพสูงกว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่น นอกจากนั้นปรากฏผลในทางตรงกันข้าม

โดยสรุปแล้วผลการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในการศึกษาสูงกว่านักเรียนผู้ย้ายถิ่น และนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นมีความมุ่งหวังในอาชีพไม่แตกต่างกันโดยส่วนรวมแต่แตกต่างกันในรายอาชีพกล่าวคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นมีอัตราส่วนของผู้ที่มุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย การบัญชีและราชการสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่น ส่วนนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นมีอัตราส่วนของผู้ที่มุ่งหวังในอาชีพเกี่ยวกับสถาปนิก วิศวกรและการค้าสูงกว่าผู้ไม่ย้ายถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อ

๑. เนื่องจากการศึกษาค้นคว้านี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะ แต่ได้อาศัยข้อมูลจากโครงการอื่นซึ่งมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือนักเรียนผู้ย้ายถิ่นและนักเรียนผู้ไม่ย้ายถิ่นจึงมีจำนวนไม่เท่ากัน ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ศึกษาควรสุ่มตัวอย่างผู้ย้ายถิ่นและผู้ไม่ย้ายถิ่นให้มีขนาดเท่ากัน และควรเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแผนกที่เรียนด้วย เพื่อให้ศึกษาในรายละเอียดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๒. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะให้ละเอียดยิ่งขึ้นถึงสาเหตุที่แท้จริงของการย้ายถิ่นของนักเรียนด้วย เช่น ย้ายติดตามผู้ปกครองหรือย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา เป็นต้น เพื่อจะได้เปรียบเทียบความมุ่งหวังของนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร จึงจะทำให้การศึกษาเรื่องนี้สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้จริง ๆ

๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของผู้ไม่ย้ายถิ่นที่อยู่เดิมกับผู้ที่ย้ายออกจากถิ่นเดิม และเพิ่มเติมตัวแปรที่มีความสำคัญในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ย้ายถิ่น เช่น ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นปลายทางและระยะทาง เป็นต้น

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

ควรปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศและกระจายสถานับการศึกษาในระดับอุดมศึกษารวมทั้งการกระจายแหล่งงานไปสู่ส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อสกัดกั้นการย้ายถิ่นของนักเรียน เข้ามาศึกษาต่อหรือหางานทำในกรุงเทพมหานคร ในอันจะเกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ เพราะผู้ย้ายถิ่นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่ไม่กลับถิ่นเดิมด้วยเหตุที่ไม่ม้งานซึ่งเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ